

**BIOLOGIA - PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ, GIMNAZJUM I LICEUM
w roku szkolnym 2018/2019**

nauczyciel: Joanna Gorzejewska

klasy: 8b, G3b, G3e, G3g, G3j, G3k, I B, I C, III BC przyr.

I. Podstawa prawna

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2017 poz. 1534) - szkoła podstawowa
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2015 poz. 843) - gimnazjum, liceum.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356) - szkoła podstawowa
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2012 poz. 977) - gimnazjum, liceum.
4. Statut Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Poznaniu.

II. Warunki pracy na lekcjach biologii

1. Obowiązujące podręczniki i programy nauczania

ETAP EDUKACYJNY	KLASA	PODRĘCZNIKI I MATERIAŁY EDUKACYJNE	PROGRAMY NAUCZANIA
SZKOŁA PODSTAWOWA	8b	M. Jefimow, „Puls życia. Podręcznik do biologii do klasy siódmej szkoły podstawowej”. Wyd. Nowa Era	A. Zdziennicka, „Program nauczania biologii w klasach 5-8 szkoły podstawowej - Puls życia”. Wyd. Nowa Era
	SP	B. Sągín, A. Boczarowski, M. Sęktas, „Puls życia. Podręcznik do biologii do klasy ósmej szkoły podstawowej”, Wyd. Nowa Era	
GIMNAZJUM	3b	M. Jefimow „Puls życia 2. Podręcznik do biologii dla gimnazjum”, Wyd. Nowa Era B. Sągín, A. Boczarowski, M. Sęktas „Puls życia 3. Podręcznik do biologii dla gimnazjum”, Wyd. Nowa Era	A. Zdziennicka, „Program nauczania biologii w gimnazjum - Puls życia”, Wyd. Nowa Era
	3e		
	3g		
	3j		
	3k		
LICEUM	I B	E. Bonar, W. Krzeszowiec- Jeleń, S. Czachorowski, „Biologia na czasie. Podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych. Zakres podstawowy”, Wyd. Nowa Era	M. Kaczmarzyk, „Biologia na czasie. Program nauczania biologii w zakresie podstawowym dla szkół ponadgimnazjalnych”, Wyd. Nowa Era
	I C		
LICEUM	III BC	F. Dubert, R. Kozik, S. Krawczyk, A. Kula, M. Marko-Worłowska, W. Zamachowski, F. Dubert „Biologia na czasie 2. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony”, Wyd. Nowa Era F. Dubert, M. Jurgowiak, M. Marko-Worłowska, W. Zamachowski „Biologia na czasie 3. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony”, Wyd. Nowa Era	U. Poziomek „Biologia na czasie. Program nauczania biologii w zakresie rozszerzonym dla szkół ponadgimnazjalnych”, Wyd. Nowa Era
	gr.przyr.		

2. Zeszyt przedmiotowy

Uczeń zobowiązany jest do posiadania zeszytu przedmiotowego w kratkę. Uczniowie sporządzają notatki i schematy wg instrukcji nauczyciela. Forma notatek może być dostosowana do potrzeb i technik uczenia się danego ucznia.

3. Dodatkowe pomoce

Nauczyciel będzie na bieżąco informował uczniów o potrzebie skorzystania z pomocy dodatkowych.

4. System pracy

- a) system klasowo-lekcyjny (praca zbiorowa, praca w grupach, praca indywidualna),
- b) zajęcia terenowe,
- c) projekt.

III. Przedmiotem kontroli i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia są

1. Wiadomości (zapamiętywanie, rozumienie).
2. Umiejętności (zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i problemowych).
3. Postawy (aktywność, zaangażowanie w proces uczenia się).

IV. Narzędzia pomiaru osiągnięć edukacyjnych uczniów

1. Sprawdzian - pisemna forma kontroli wiadomości i umiejętności przeprowadzana po zakończeniu każdego działu, trwający godzinę lekcyjną, zapowiadany z co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem (sprawdziany mogą zawierać pytania, za które uczeń zdobywa punkty dodatkowe).
2. Kartkówka - kartkówka obejmująca materiał z trzech ostatnich lekcji lub zadanie domowe trwa 5-10 minut i nie wymaga wcześniejszego zapowiadania; kartkówka obejmująca materiał z większej niż trzy liczby lekcji (do pięciu) trwa 15 minut i zostaje zapowiedziana na poprzedzającej lekcji
3. Zadanie domowe - obowiązkowe, pisemne, zadawane z lekcji na lekcję, może być sprawdzane pisemnie wg kryteriów sprawdzania kartkówek.
4. Zadanie dodatkowe - nieobowiązkowe, w różnej formie, premiowane dodatkowymi punktami.
5. Udział w konkursach o tematyce biologicznej - nieobowiązkowy, premiowany dodatkowymi punktami zależnie od osiągnięć.
6. Obserwacja ucznia
  - a) praca na lekcji (przygotowanie do lekcji, praca w grupach) - określona liczba punktów przyjęta w puli okresowej i rocznej,
  - b) aktywność - premiowana dodatkowymi punktami.

V. Kryteria oceny

1. Na lekcjach biologii przyjęto punktowy system oceniania.
2. Progi procentowe umożliwiające przeliczenie punktów na ocenę są zgodne ze Statutem Szkoły.
3. Punkty dodatkowe (za aktywność, zadania dodatkowe, udział w konkursach, FNiS, Nocy Naukowców itp.) nie są ujęte w puli podstawowej i korzystnie wpływają na sytuację punktową ucznia, podwyższając sumę zdobytych przez niego punktów.

VI. Sposoby informowania uczniów o zasadach i sposobie oceniania

1. Na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie są zapoznawani z zasadami oceniania i wymaganiami edukacyjnymi realizowanego przedmiotu. Zasady oceniania są publikowane na stronie internetowej szkoły.
2. Nauczyciel omawia osiągnięcia uczniów na lekcji prezentując wyniki prac pisemnych i odpowiednio je komentując.
3. Prace pisemne są udostępniane uczniowi na lekcji, podczas której nauczyciel prezentuje ich wyniki.
4. Uczniowie mają wgląd w swoje punkty po zalogowaniu się na odpowiednim koncie e-dziennika *Librus*.

VII. Sposoby informowania rodziców/prawnych opiekunów o zasadach i sposobie oceniania

1. Na pierwszym zebraniu rodzice/prawni opiekunowie są informowani przez wychowawcę klasy o obowiązujących zasadach oceniania w ramach przedmiotu. Zasady te są publikowane na stronie internetowej szkoły. Na prośbę rodzica/prawnego opiekuna szczegółowych wyjaśnień udziela nauczyciel przedmiotu w ramach spotkań indywidualnych.
2. Prace pisemne uczniów są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego i są udostępniane jego rodzicom/prawnym opiekunom w sposób ustalony między zainteresowanymi.
3. O punktach informuje się rodziców/prawnych opiekunów uczniów za pośrednictwem e-dziennika *Librus* oraz podczas indywidualnych spotkań z rodzicami.

4. Przynajmniej na tydzień przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej (okresowym lub rocznym) uczeń i jego rodzice/prawni opiekunowie oraz wychowawca klasy są informowani o zagrożeniu oceną niedostateczną i możliwościami jej poprawy.
5. Ponadto nauczyciel informuje rodziców/prawnych opiekunów o aktualnym stanie rozwoju ucznia i jego postępach w nauce; dostarcza informacji o trudnościach ucznia w nauce i zachowaniu ucznia na lekcjach; dostarcza informacji o jego uzdolnieniach; udziela wskazówek do pracy z uczniem.

VIII. Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Ocenianie ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych dostosowane jest do jego indywidualnych możliwości. Uwzględnia ono zalecenia opinii lub orzeczenia PPP, jego zaangażowanie w proces dydaktyczny oraz postępy w nauce.

IX. Kontrakt zawarty między uczniami a nauczycielem, dotyczący sposobu oceniania

1. Sprawdziany

- a) Sprawdziany przeprowadzane są po każdym zrealizowanym dziale programu nauczania. Suma punktów za zadania obowiązkowe w ramach takiego sprawdzianu wynosić będzie 25 pkt.
- b) W przypadku działów obejmujących mniej materiału, jeden sprawdzian będzie obejmował zagadnienia z dwóch lub trzech działów, o czym nauczyciel poinformuje uczniów rozpoczynając realizację tych działów. Suma punktów za zadania obowiązkowe w ramach takiego sprawdzianu wynosić będzie 30 pkt.
- c) W sytuacji, gdy dany dział obejmuje obszerny materiał, zostanie on podzielony na dwie części i przeprowadzone będą dwa sprawdziany, o czym nauczyciel poinformuje uczniów rozpoczynając realizację takiego działu. Suma punktów za zadania obowiązkowe w ramach takich sprawdzianów wynosić będzie 20 pkt.
- d) Każdy sprawdzian zostaje zapowiedziany z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.
- e) Nie przewiduje się zmiany wyznaczonego terminu sprawdzianu. W wyjątkowych sytuacjach (np. nieobecność nauczyciela) termin sprawdzianu ulega przeniesieniu na najbliższą lekcję biologii, bez konieczności ponownego zapowiadania.
- f) Termin oddania poprawionych i ocenionych prac wynosi 14 dni (termin późniejszy w wyjątkowych sytuacjach, np. ze względu na święta, ferie, nieobecność nauczyciela lub po indywidualnym ustaleniu z klasą).
- g) Uczeń, który opuścił sprawdzian, ma obowiązek przystąpienia do sprawdzianu w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Niedotrzymanie wyznaczonego terminu wiąże się z otrzymaniem 0 pkt.
- h) Uczeń wypełnia sprawdzian długopisem czarnym lub niebieskim. Korzystanie z ołówka i korektora jest niedozwolone.

2. Poprawa sprawdzianów

- a) Uczeń ma możliwość poprawy sprawdzianu, z którego zdobył mniej niż 40% punktów możliwych do zdobycia. Poprawa odbywa się poza lekcjami, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
- b) Niezgłoszenie się ucznia na poprawę w uzgodnionym terminie oznacza brak możliwości uzyskania wyższej oceny z danej partii materiału.
- c) Uczeń, który otrzymał 0 pkt ze sprawdzianu, ponieważ nie stawił się na drugim terminie lub został przyłapany na ściąganiu traci możliwość przystąpienia do jego poprawy.
- d) Uczeń, który notorycznie przystępuje do sprawdzianów w drugim terminie, traci możliwość poprawy.
- e) Przy wystawieniu oceny okresowej/rocznej brana będzie pod uwagę średnia punktów zdobytych ze sprawdzianu i jego poprawy.

3. Kartkówki

- a) Kartkówki obejmujące zagadnienia z 3 ostatnich lekcji lub zagadnienia dotyczące zadania domowego nie muszą być zapowiedziane z wyprzedzeniem.
- b) Kartkówki obejmujące zagadnienia z więcej niż 3 ostatnich lekcji (do 5) są zapowiedziane na lekcji poprzedzającej.
- c) Uczeń, który był nieobecny na kartkówce lub zgłosił brak przygotowania do lekcji, na której nauczyciel zaplanował niezapowiedzianą kartkówkę (przed jej ogłoszeniem), może uzyskać punkty przez napisanie kartkówki lub odpowiedź ustną w ciągu dwóch tygodni (poza lekcjami, na godzinie konsultacyjnej). Niedotrzymanie wyznaczonego terminu wiąże się z otrzymaniem 0 pkt z danej kartkówki.

- d) Rezygnacja z możliwości napisania zaległej kartkówki nie wiąże się z obniżeniem puli punktów danego ucznia.
- e) Nie przewiduje się poprawy kartkówek.
- f) Uczeń wypełnia kartkówkę długopisem czarnym lub niebieskim. Korzystanie z ołówka i korektora jest niedozwolone.

4. Prace domowe

- a) Obowiązkowe prace domowe są zadawane z lekcji na lekcję, chyba że nauczyciel ustali inaczej.
- b) Uczniowie wykonują zadania na kartkach formatu A5 (lub arkuszach otrzymanych od nauczyciela), które podpisane oddają nauczycielowi na najbliższej lekcji biologii. Prace powinny być wykonane starannie i czytelnie, długopisem.
- c) Nauczyciel może sprawdzić pracę domową w formie kartkówki.
- d) Uczeń, który był nieobecny w terminie oddawania prac domowych lub zgłosił w tym dniu brak przygotowania do lekcji, ma obowiązek oddać pracę nauczycielowi na najbliższej lekcji biologii.
- e) Niesamodzielna praca domowa lub jej brak w wyznaczonym terminie (bez uprzedniego zgłoszenia nieprzygotowania) wiąże się z otrzymaniem 0 pkt za dane zadanie, bez możliwości uzyskania punktów w innym terminie i formie. W przypadku notorycznej niesamodzielności/braku pracy domowej nauczyciel odejmuje punkty od sumy punktów zdobytych przez ucznia w okresie/roku szkolnym.
- f) Nauczyciel wyznacza w ciągu roku szkolnego przynajmniej dwa zadania dodatkowe (premiowane dodatkowymi punktami nieujętymi w puli punktów obowiązkowych), które chętni uczniowie wykonują w ustalonym terminie. Niedotrzymanie terminu wykonania pracy wiąże się z utratą możliwości uzyskania dodatkowych punktów.

5. Inne ustalenia

- a) Aktywność na lekcji jest nagradzana plusem. Zebranie 4 plusów powoduje przyznanie 1 punktu dodatkowego.
- b) Zadania dodatkowe na sprawdzianach (oznaczone ☺) są premiowane dodatkowymi punktami, które mogą podwyższyć ocenę z danego sprawdzianu.
- c) W uzasadnionych przypadkach nauczyciel może odjąć danemu uczniowi punkty od sumy uzyskanych przez niego punktów w okresie/roku szkolnym (-1 pkt za każdą sytuację). Sytuacje, w których nauczyciel może odjąć uczniowi punkty, obejmują m.in.:
  - brak zadania domowego, niesamodzielna praca domowa, brak zeszytu lub podręcznika, czy wymaganych przyborów lub materiałów w przypadku, gdy uczeń nie zgłosił nieprzygotowania lub wykorzystał wcześniej wszystkie przewidziane nieprzygotowania,
  - brak pracy na lekcji,
  - łamanie regulaminu pracowni i zasad BHP obowiązujących podczas ćwiczeń,
  - niewywiązywanie się z zadań, które uczeń podjął z własnej inicjatywy.
- d) Uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji (w tym brak pracy domowej lub materiałów i przyborów, które zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią nauczyciela będą wykorzystywane podczas pracy na lekcji). Przewiduje się
  - jedno nieprzygotowanie w okresie dla uczniów klas z jedną lub dwiema godzinami biologii w tygodniu,
  - dwa nieprzygotowania w okresie dla uczniów klas z większą liczbą godzin biologii w tygodniu,Nieprzygotowanie niewykorzystane w pierwszym okresie „nie przechodzi” na okres drugi.
- e) Uczeń przyłapany na korzystaniu z niedozwolonych form pomocy, podpowiadaniu, rozmowie podczas sprawdzianu/kartkówki otrzymuje 0 pkt z danego sprawdzianu/kartkówki bez możliwości poprawy.
- f) W przypadku braku możliwości zrealizowania wszystkich zaplanowanych sprawdzianów, kartkówek i zadań domowych w przewidzianym terminie, pula punktów zostanie odpowiednio obniżona, o czym uczniowie zostaną poinformowani ze stosownym wyprzedzeniem.
- g) W przypadku konieczności dodatkowego sprawdzenia wiadomości i umiejętności uczniów, nauczyciel może zwiększyć sumę punktów przewidzianą na kartkówki i zadania domowe. W związku z tym okresowa/roczna pula punktów może ulec podwyższeniu, o czym nauczyciel informuje uczniów ze stosownym wyprzedzeniem.
- h) W uzasadnionych przypadkach (np. długotrwała choroba, nauczanie indywidualne) pula punktów dla danego ucznia może zostać zmniejszona i obliczana indywidualnie.

6. Wystawienie oceny okresowej i rocznej

- a) Ocena okresowa oraz roczna zostanie wystawiona na podstawie sumy wszystkich punktów uzyskanych przez ucznia w ciągu okresu/roku szkolnego i przeliczonych na ocenę wg przyjętych w Statucie Szkoły progów procentowych.
- b) Aby uzyskać pozytywną ocenę roczną, uczeń musi zdobyć przynajmniej 40% przewidzianej puli punktów niezależnie w pierwszym i drugim okresie roku szkolnego. Jeżeli uczeń spełnia ten warunek, punkty z pierwszego i drugiego okresu są sumowane, a następnie przeliczane według skali procentowej na odpowiednią ocenę.
- c) Uczeń, który w pierwszym okresie uzyskał mniej niż 38% obowiązującej puli punktów, ma obowiązek przystąpić do zaliczenia (najpóźniej do 31. marca), obejmującego zakres materiału zrealizowanego w pierwszym okresie. Formę i termin zaliczenia ustala nauczyciel. Niezgłoszenie się ucznia w uzgodnionym terminie lub otrzymanie oceny negatywnej oznacza brak możliwości uzyskania pozytywnej oceny rocznej.
- d) **Ocenę celującą** może uzyskać uczeń, który zebrał 98% punktów przewidzianych w puli lub więcej (dzięki aktywności, zadaniom dodatkowym oraz udziałowi w konkursach i olimpiadach itp.), uzyskał oceny celujące przynajmniej z połowy sprawdzianów, przystępował do większości prac pisemnych w pierwszym terminie, sumiennie wykonywał wszystkie zadania obowiązkowe i nadobowiązkowe, a także aktywnie uczestniczył w pracy na lekcjach oraz wykazywał się kreatywnością i samodzielnością.

7. Uzyskiwanie oceny okresowej i rocznej wyższej niż przewidywana.

- a) Ocenę wyższą niż wynikająca z sumy punktów zdobytych przez ucznia w ramach puli obowiązkowej, można zdobyć dzięki uzyskaniu odpowiedniej liczby punktów dodatkowych w trakcie trwania okresu/roku szkolnego. Jeżeli suma punktów dodatkowych przekracza liczbę punktów niezbędnych do uzyskania oceny wyższej niż przewidywana, ocena ulega podwyższeniu.
- b) Punkty dodatkowe uczeń może zdobywać dzięki:
  - rozwiązywaniu zadań dodatkowych zamieszczanych w sprawdzianach,
  - wykonywaniu zadań dla chętnych w ustalonych przez nauczyciela terminach,
  - aktywności na lekcjach,
  - udziałowi w konkursach i olimpiadach przedmiotowych - liczba punktów możliwych do zdobycia zależy od szczebla konkursu (1 pkt - etap szkolny, 3 pkt - etap rejonowy = międzyszkolny, 5 pkt - etap wojewódzki, 8 pkt - etap ogólnopolski, 10 pkt - laureaci etapu ogólnopolskiego).
- c) Uczeń, który zdobył wszystkie oceny przewidziane w danym okresie roku szkolnego, przystępował do większości sprawdzianów w pierwszym terminie oraz wykonywał zadania dla chętnych i wykazywał się aktywnością, ma dodatkowo możliwość poprawy jednego wybranego sprawdzianu w okresie. Poprawa sprawdzianu odbywa się poza lekcjami, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

X. Sposób obliczania puli punktów obowiązkowych

1) Klasa 8b szkoły podstawowej

Okres I:

<i>Sprawdziany</i>	60 pkt.
<i>Kartkówki</i>	20 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	10 pkt.
Suma	90 pkt.

Okres II:

<i>Sprawdziany</i>	50 pkt.
<i>Kartkówki</i>	25 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	10 pkt.
Suma	85 pkt.
Pula roczna	175 pkt.

2) Klasy 3b, 3e, 3g, 3j, 3k gimnazjum

Okres I:

<i>Sprawdziany</i>	60 pkt.
<i>Kartkówki</i>	25 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	10 pkt.
Suma	95 pkt.

Okres II:

<i>Sprawdziany</i>	75 pkt.
<i>Kartkówki</i>	35 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	15 pkt.
Suma	125 pkt.
Pula roczna	220 pkt.

3) Klasy IB, IC liceum

Okres I:

<i>Sprawdziany</i>	25 pkt.
<i>Kartkówki</i>	20 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	10 pkt.
Suma	55 pkt.

Okres II:

<i>Sprawdziany</i>	75 pkt.
<i>Kartkówki</i>	20 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	10 pkt.
Suma	105 pkt.
Pula roczna	160 pkt.

4) Klasa IIIBC gr. przyr. liceum

Okres I:

<i>Sprawdziany</i>	145 pkt.
<i>Kartkówki</i>	85 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	30 pkt.
Suma	260 pkt.

Okres II:

<i>Sprawdziany</i>	100 pkt.
<i>Kartkówki</i>	60 pkt.
<i>Zadania domowe i praca na lekcji</i>	15 pkt.
Suma	175 pkt.
Pula roczna	435 pkt.